

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
27 november 2025

Onderwerp
Regionaal Programma Energievoorziening Stedendriehoek

Voorstel nr
102-2025

Datum
20 november 2025

Portefeuille
D.S. Huizer, P.C.J. Messerschmidt

Aan de gemeenteraad

1. Het Regionaal Programma Energievoorziening Stedendriehoek (RPE) vast te stellen. De belangrijkste kenmerken van het RPE zijn:
 - a. We werken toe naar een betaalbare, betrouwbare en klimaatneutrale energievoorziening in 2050.
 - b. Die energievoorziening heeft een decentraler en lokaler karakter dan de huidige energievoorziening;
 - c. Om daar te komen, nemen we de energievraag binnen de regio als basis en ondernemen we actie op alle elementen van het energiesysteem: vraag, aanbod, opslag, transport en flexibel gebruik van energie;
 - d. Het RPE bevat uitgangspunten met betrekking tot de energievoorziening van de toekomst en afspraken waaraan alle gemeenten in de regio zich houden. Binnen de nieuwe kaders van het RPE hebben gemeenten ruimte om keuzes te maken met betrekking tot de lokale energievoorziening;
 - e. Het bod voor duurzame energieopwekking met grootschalige wind en zon blijft 1,07 TWh. Het is de ambitie om dit zo snel mogelijk na 2030, en uiterlijk in 2035, te realiseren.
 - f. Iedereen die een rol heeft in de energietransitie kan het RPE gebruiken. Inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers en agrariërs, netbeheerders, energiecoöperaties en overheden. Voor al deze partijen geldt dat het RPE bijdraagt aan de bewustwording dat de energievoorziening verandert én dat we de energievoorziening van de toekomst alleen bereiken als we er samen aan werken.

2. Kennis te nemen van de Nota van zienswijzen met daarin:
 - a. een samenvatting en duiding van de reacties, uit onder andere de Apeldoornse samenleving en de gemeenteraad van Apeldoorn, op het Ontwerp RPE;
 - b. een thematische reactie op een drietal veelvuldig ingebrachte zienswijzen te weten:
 - i. wat is het RPE, voor wie is het RPE en wat betekent het RPE in de praktijk;
 - ii. het (participatie) proces van de totstandkoming van het RPE en
 - iii. de plek die windenergie krijgt in het RPE.

- c. een overzicht van tekstwijzigingen in het RPE ten opzichte van het Ontwerp-RPE.

Toelichting

1. Inleiding

Aanleiding

De regionale stuurgroep RES heeft op 10 september 2025 het definitieve RPE (opvolger van de RES 1.0 Cleantech Regio) ter vaststelling aangeboden aan de deelnemende organisaties, waaronder de gemeente Apeldoorn. In het definitieve RPE zijn wijzigingen verwerkt naar aanleiding van ingediende inspraakreacties, moties en 'moties tot amendementen' op de eerdere versie, het Ontwerp RPE. Het eindverslag van de inspraak geeft een overzicht en verantwoording. Onder andere specifiek voor wat betreft de inspraak uit de samenleving van de gemeente Apeldoornse én de consultatie van de raad.

Bestuurlijk belang

De mening en vragen van de inwoners, ondernemers en de gemeentera(a)d(en) op het Ontwerp RPE zijn ontvangen. Deze zijn opgenomen en beantwoord in de Nota van zienswijzen en geven weer wat de zorgen en onduidelijkheden zijn maar ook wat de kansen zijn en waar indieners positief naar kijken in relatie tot het energiesysteem. Inhoudelijk zien wij in onze regio en gemeente steeds duidelijker dat de beschikbaarheid van duurzame energie op ieder gewenst moment van de dag van belang is voor de ondernemers en inwoners. Bedrijven kunnen hun werkzaamheden voortzetten en zo de lokale economie blijven versterken. Ontwikkelaars kunnen voortgang maken met de woningbouwontwikkelingen om zo (nieuwe) inwoners van Apeldoorn van huisvesting te voorzien. Het RPE en de uitvoering die daar op volgt draagt bij aan een energiesysteem dat hier een grote bijdrage aan levert. Om het RPE als hét programma te laten gelden waaraan de komende vijf jaar uitvoering aan wordt gegeven is vaststelling door de gemeenteraad voorwaardelijk.

Centrale vraag

In hoeverre doen het eindverslag van de inspraak op het Ontwerp-RPE en het ter vaststelling voorliggende aangepaste RPE recht aan de lokale strategische opgave voor de energietransitie en een gepaste regionale bijdrage aan het landelijke Klimaatakkoord?

2. Kader

Aan dit college- en raadsvoorstel en het RPE, liggen meerdere inhoudelijke documenten ten grondslag.

- Afwegingskader Apeldoornse zonneparken, vastgesteld door gemeenteraad (2020)
- RES 1.0, vastgesteld door de gemeenteraad (2021)
- Transitievisie Warmte (2021)
- Omgevingsvisie Woest aantrekkelijk Apeldoorn, vastgesteld door de gemeenteraad (2022)
- Plan van aanpak RES 2.0 (2024)
- Samenwerkingsconvenant RES Regio Stedendriehoek + Raadsinformatiebrief RES 2.0 (2024)
- Handelingsperspectief netcongestie (2024)
- Actieplan netcongestie Apeldoorn (2024)
- Beleidskader Energiesysteem Provincie Gelderland (2024)
- Omgevingsverordening Provincie Gelderland, aangescherpte voorkeursvolgorde zon (2025)
- Aangescherpt beleid provincie Gelderland, Wind op en rondom de Veluwe (2024/2025)
- planMER Windbeleid en RES provincie Gelderland, hoofdrapport en regionale aanvullingen (2025)
- Voorontwerp Programma Energiesysteem Provincie Gelderland (2025)
- Voorontwerp RPE (2025)

Tevens wordt dit raadsvoorstel de gemeenteraad met een zorgvuldige voorbereiding voorgelegd. De weg naar dit raadsvoorstel is transparant en navolgbaar geweest.

- In januari 2024 informeerden wij het college en de gemeenteraad middels een Raadsinformatiebrief over het Plan van Aanpak en het Samenwerkingsconvenant RES Regio Stedendriehoek.
- Eind januari 2025 organiseerde de Regio Stedendriehoek twee webinars voor raadsleden en betrokken bestuurders uit de regio Stedendriehoek om u te informeren over de aanleiding, de uitgangspunten en principes van het RPE.
- Op 5 februari 2025 stemde de Stuurgroep RES in met de Memo RES 2.0. Dit memo is met het college en de gemeenteraad gedeeld en geeft een beeld van de wijze waarop het RPE wordt uitgewerkt.
- Het college stemde op 18 februari 2025 in met de Memo RES 2.0. De gemeenteraad werd hier op 20 maart 2025 over geconsulteerd. Dit was het eerste moment dat er een lokaal debat werd gevoerd over het RPE. De gemeenteraad gaf de bestuurder tijdens de PMA enkele zaken mee (zie bijlage 'Verslag PMA RES 2.0, 20 maart) die zijn verwerkt in het Ontwerp RPE.
- Het college besloot op 20 mei 2025 positief over het Ontwerp RPE en gaf deze van 27 mei t/m 7 juli 2025 vrij voor inspraak én bood het ontwerp ter consultatie aan de gemeenteraad aan.
- In juni 2025 vond er een webinar plaats voor inwoners en raadsleden.
- In juni 2025 vond er een drietal PMA's plaats waarin het Ontwerp RPE voorlag.
- In augustus en september 2025 zijn de zienswijzen, moties en 'moties tot amendementen' beschreven en beantwoord in de Nota van zienswijzen en is het Ontwerp RPE op enkele punten gewijzigd.
- Op 10 september 2025 stemde de Stuurgroep RES in met de Nota van zienswijzen en het definitieve RPE.

3. Beoogd maatschappelijk effect (voor mens, natuur en klimaat)

Het voorstel levert een bijdrage aan het strategische doel 'Brede welvaart' via meerdere 'wegen'.

1. Met dit voorstel blijven de regio Stedendriehoek en de gemeente Apeldoorn inzetten op het behalen van de klimaatdoelen. Hierdoor werken wij toe naar een schone en gezondere woon- en leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is.
2. Dit voorstel draagt bij aan het mogelijk blijven maken van ontwikkelingen op het gebied van:
 - a. **Nieuwbouw:** 'we' kunnen woningen blijven bouwen voor onze (nieuwe) inwoners die energie (warmte en elektriciteit) nodig hebben;
 - b. **Bestaande bouw:** 'we' zorgen er voor dat woningen verduurzaamd kunnen worden en de energierekening betaalbaar blijft door de transitie van aardgas naar een duurzaam alternatief mogelijk te maken, ondanks de belemmeringen die o.a. de netcongestie met zich meebrengt, mogelijk te maken.
 - c. **Bedrijven en industrie:** 'we' kunnen bestaande en nieuwe bedrijven van energie (blijven) voorzien waardoor de lokale economie versterkt wordt en het vestigingsklimaat voor nieuwe en bestaande bedrijven interessant is.
 - d. **Opwek van duurzame energie:** door het energiesysteem integraal en lokaler te organiseren (opwek, opslag en distributie) wordt de uitstoot van fossiele brandstoffen verminderd dat bijdraagt aan een gezonder klimaat. Ook draagt de opwek door energiegemeenschappen en/of -coöperaties én de lokale afzet van lokaal opgewekte energie bij aan een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem.
3. Een energiesysteem dat ruimtelijk (onder- en bovengronds) ontworpen is op de lokale en regionale opgaven draagt bij aan efficiënt ruimtegebruik van de schaarse ruimte. Hierdoor blijft er meer ruimte over voor andere opgaven die voor mens en natuur belangrijk zijn.

4. Argumentatie

1. *De reactie op de zienswijzen en moties (tot amendementen) zijn verwerkt in het RPE. Dit geldt ook voor de reactie op de moties van de gemeenteraad van Apeldoorn.*

In de Nota van zienswijzen staat stapsgewijs hoe met inspraakreacties en (de Apeldoornse) moties (tot amendementen) is omgegaan en met welke argumentatie. De moties (tot amendementen) (zie bijlage), ingediend door de gemeenteraad van Apeldoorn zijn als volgt meegenomen in het definitieve RPE:

- Motie over circulariteit leidt **wel** tot aanpassing: op pagina 9 is circulariteit als uitgangspunt toegevoegd: “Circulariteit verdient structurele aandacht in het energiesysteem. We zetten daarom daar waar mogelijk in op hergebruik, demonteerbaarheid en circulair ontwerp van zonneparken en windturbines en kiezen waar mogelijk voor duurzaam geproduceerde batterijen”.
- Motie over energieopslag leidt **niet** tot aanpassing: Echter wordt erkend dat energieopslag een belangrijk onderdeel is van het energiesysteem van de toekomst en dat de regio op dit moment de gemeenten, waaronder Apeldoorn, ondersteunt bij het opstellen van beleidskaders voor het faciliteren en stimuleren van energieopslag.
- Motie over versterken van de regionale aanpak leidt **niet** tot aanpassing: Het document is een regionaal programma en vraagt om een gezamenlijke aanpak. In verschillende uitgangspunten en op meerdere plekken in de tekst is daarom de noodzaak en het belang van een regionale aanpak benoemd. Daarbij erkennen wij dat de ruimtelijke mogelijkheden, het maatschappelijk draagvlak en het bestuurlijk-politieke afwegingskader per gemeente kunnen verschillen. Tegelijkertijd sturen we regionaal en gezamenlijk op de inrichting van onze toekomstige energievoorziening, met een energiemix die nodig is om deze betaalbaar, betrouwbaar en klimaatneutraal te maken. Op dit moment ervaren we niet dat verschillen tussen gemeenten leiden tot risico's voor het behalen van onze gezamenlijke doelstellingen. Mochten dat soort risico's zich in de toekomst wel voordoen, dan zullen we die tijdig en gezamenlijk bespreken en maken we afspraken over hoe we hiermee omgaan.

Op basis van alle ingediende zienswijzen en/of moties is er een aantal kleinere tekstuele wijzigingen doorgevoerd in het RPE. Deze wijzigingen zijn ter verduidelijking of actualisatie van de teksten uit de ontwerpversie van het RPE. Enkele grotere aanpassingen zijn de volgende:

- We hebben de volgende afspraak toegevoegd aan de uitgangspunten en afspraken: We beschermen de gezondheid van bewoners door landelijke ontwikkelingen rondom milieunormen te volgen en deze bij de uitvoering van energieprojecten goed onderbouwd en zorgvuldig toe te passen.
- We hebben een paragraaf toegevoegd over de rol van gedragsverandering in het RPE en hoe de energieregio hierop stuurt.
- We hebben in de paragraaf over zonne-energie beter geduid dat, en waarom, kleinschalige zon op dak installaties geen onderdeel uitmaken van ons regionale bod. We hebben in dezelfde paragraaf daarnaast beter geduid wat de aangescherpte voorkeursvolgorde zon inhoudt.

2. *Het RPE is tot stand gekomen na een uitgebreid proces met stakeholders uit diverse geledingen.*

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden hebben op diverse momenten kunnen meedenken en hun mening kunnen geven. Het RPE is daarmee een document waarin gezamenlijke keuzes beschreven staan. Ook is het een manier om in de regio samen te werken aan de energietransitie.

3. *Het RPE gaat over de hele energievoorziening van de regio en zorgt voor een gezamenlijk perspectief op het energiesysteem van 2050.*

In het RPE maken we een doorkijk naar de energievoorziening voor de regio van 2050. Dit moet een duurzame, betaalbare en betrouwbare energievoorziening zijn. We kijken niet alleen meer naar het grootschalig opwekken van elektriciteit met behulp van wind en zon, maar we kijken naar vraag, aanbod, transport, opslag en flexibel gebruik van energie. Om daar te komen, houden we in het RPE een aantal uitgangspunten aan en maken we afspraken met elkaar. Dit zorgt ervoor dat de keuzes die op lokaal niveau gemaakt gaan worden, op regionaal niveau op elkaar aansluiten. En dat is nodig om een robuust en weerbaar energiesysteem te bouwen dat op verschillende niveaus (lokaal, regionaal en nationaal) op elkaar kan terugvallen.

- 4. Het RPE waarborgt de regionale samenwerking, geeft een gemeenschappelijk kader voor de toekomstige ontwikkelingen en de rol van de regio hierin.*

Met het opstellen van het RPE hebben we onderzocht wat er allemaal al gebeurt (is) in de energietransitie en of daar duidelijke lijnen in te ontdekken zijn. Deze zijn uitgewerkt in uitgangspunten en afspraken die na vaststelling van het RPE moeten landen in het beleid van de 7 deelnemende gemeentes, 2 waterschappen en de provincie. Binnen de regio Stedendriehoek is een programmteam geformeerd waarmee het RPE is opgesteld. Met dit team wordt het vervolgtraject vorm gegeven waaronder de vertaling van het RPE naar lokaal beleid.

- 5. De toepassing van het RPE draagt bij aan het behalen van onze klimaatdoelstellingen om in 2050 klimaatneutraal te zijn én heeft regionale en lokale ruimtelijke impact.*

Tegelijkertijd borgt de toepassing van het RPE een betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Betrouwbaar betekent dat er altijd voldoende aanbod moet zijn. En betaalbaar betekent dat die betrouwbare en klimaatneutrale oplossingen bereikbaar moeten zijn voor iedereen. De energievoorziening van de toekomst is decentraler en heeft daardoor impact op onze leefomgeving en de maatschappij. Die decentrale energievoorziening zien we fysiek terug in onze leefomgeving: de uitbreiding van de energie-infrastructureur krijgt in de eigen omgeving een plek in de fysieke ruimte. Denk aan zonnepanelen, laadpalen, warmtecollectoren, thuisbatterijen of warmtebuffers.

- 6. Het bod in het RPE is gebaseerd op de energievoorziening zoals we die als regio in 2050 voor ons zien en 2030 komt te vroeg om het bod te halen.*

Daarbij is het een voortzetting van het RES 1.0 bod. Er zijn verschillende redenen voor het feit dat 2030 te vroeg komt om het bod te bereiken. De belangrijkste daarvan zijn netcongestie, de aangescherpte regelgeving voor zon-op-land en de beperkte mogelijkheden voor windenergie op en rondom de Veluwe. Omdat we nu de hele energievoorziening bekijken, beschouwen we het bod niet langer als doel op zich, maar als een mijlpaal op weg naar ons einddoel: een klimaatneutrale energievoorziening in 2050. En dan specifiek voor het gedeelte grootschalige energieopwekking. Dat doen we in het bredere perspectief van de energievoorziening van de toekomst

- 7. Het RPE is opgesteld voor iedereen die bijdraagt aan de energievoorziening van de toekomst; de overheid is slechts één van de spelers in de energietransitie.*

De energievoorziening van de toekomst is decentraler en heeft daardoor niet alleen fysiek impact op onze leefomgeving maar ook op de maatschappij: inwoners en ondernemers zijn niet langer alleen consument van energie, maar ook steeds vaker producent van energie of handelaar in energie. Met eigen zonnepanelen of als eigenaar van een windmolen, een elektrische auto, of een warmtenet. Het RPE en bijbehorende handreiking helpen elke speler in de energietransitie bij het maken van afwegingen en keuzes om te komen tot betaalbare, betrouwbare en klimaatneutrale energieoplossingen, die passen in hun omgeving.

5. Maatschappelijk draagvlak / Burgerparticipatie

Maatschappelijk draagvlak vóór de totstandkoming van het RPE

Vanuit de regio Stedendriehoek en de gemeente Apeldoorn is het afgelopen jaar campagnematig ingezet op bewustwording, uitbreiding van de bestaande kennis en waar mogelijk op acceptatie. Dit werd onder andere via de vernieuwde RPE-website en de website van de gemeente Apeldoorn gedaan.

De RPE-website heeft ook tot doel om inwoners inzicht te geven in welke projecten zich op welk moment waar in de regio afspelen, samen met een 'regionale participatie kalender' die de momenten laat zien dat men invloed kan uitoefenen. Dezelfde informatie is ook per project bij de betrokken partners (provincie en gemeenten) en bij de energiecoöperaties op de websites en via de sociale mediakanalen terug te vinden. Tot slot biedt de regionale website inzicht in de besluiten van de Stuurgroep overleggen, om het besluitvormingsproces transparant en navolgbaar te maken.

Door de regio Stedendriehoek is in 2022, na vaststelling van de RES 1.0, de Regionale Adviestafel ingesteld. Hiermee worden maatschappelijke partners, natuurorganisaties, energiecoöperaties, het onderwijs en het bedrijfsleven beter betrokken bij de totstandkoming van het RPE dan het geval was bij de RES 1.0. De reden voor het instellen van de Regionale Adviestafel is dat de realisatie van de opgaven die beschreven staan in het RPE maar ten dele voor de rekening van de overheid komen, terwijl bovenstaande partners een belangrijke rol hebben bij de uitvoering van het RPE én over veel informatie en kennis beschikken.

Maatschappelijk draagvlak gedurende ter inzage legging periode van het RPE

In de ter inzagelegging periode organiseerde de gemeente Apeldoorn voor geïnteresseerden, zoals bewoners, ondernemers en raadsleden een webinar. Tijdens dit webinar werd het Ontwerp RPE gepresenteerd en verteld wat het Ontwerp RPE voor de gemeente Apeldoorn kan betekenen. Vragen die zijn gesteld tijdens het webinar zijn één tot twee weken na het webinar via een Q&A gedeeld met de aanwezigen. Tijdens het webinar zijn de aanwezigen ook geïnformeerd over hoe ze een zienswijze kunnen indienen.

6. Risico's

1. Het RPE past niet binnen het Provinciale Programma Energiesysteem.

De provincie Gelderland werkt momenteel aan het Provinciale Programma Energiesysteem (PPE), één van de beleidskaders waarbinnen het RPE moet passen. Het PPE wordt naar verwachting begin 2026 vastgesteld. Daarna zal Gedeputeerde Staten het RPE vaststellen. Wij achten het risico dat het RPE niet past binnen de kaders van het nu in ontwikkeling zijnde PPE erg klein. Het RPE is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de provincie Gelderland. Ook is de regio Stedendriehoek goed aangesloten bij de totstandkoming van het PPE.

2. Netcongestie is niet opgelost na 2030.

Onlangs heeft TenneT gecommuniceerd dat het oplossen van de netcongestie op de hoogspanningsinfrastructuur in het Flevoland-Gelderland-Utrecht (FGU) -gebied langer duurt dan werd verwacht. Waar eerder werd uitgegaan van 2029, is de prognose nu bijgesteld naar 2033-2035. Dat wil echter nog niet zeggen dat op dat moment op lokaal niveau alle midden- en laagspanningsnetten al berekend zijn op nieuwe ontwikkelingen. We gaan ervan uit dat transportcapaciteit een schaars goed blijft. Daarom moet er ook lokaal naar slimme decentrale energieoplossingen worden gekeken. Wet- en regelgeving en het normenstelsel worden hierop aangepast, zodat de netbeheerders hiervoor ook de benodigde ruimte gaan bieden.

3. Het energieperspectief blijft in ontwikkeling.

Het RPE is grotendeels gebaseerd op het energieperspectief van de regio. Dit energieperspectief is geen vastgesteld document, maar een toekomstschets op basis van de kennis van nu. Innovaties of juist tegenvallers kunnen invloed hebben op de uitgangspunten van het energieperspectief. Naarmate onze kennis ontwikkelt, blijven we het energieperspectief bijwerken.

7. Financiële paragraaf

Het RPE is een regionaal kader. Middels het uitvoeringsprogramma Energietransitie wordt hier door de gemeente Apeldoorn richting aan gegeven door het programma Energietransitie. Ook zal uitwerking en uitvoering van maatregelen door reguliere afdelingen worden geadopteerd. De

realisatie van maatregelen zal plaatsvinden binnen het beschikbare financiële kader van het programma Energietransitie en domeinbeherende afdelingen.

8. Communicatie van het besluit

Na behandeling in het college wordt de Nota van Zienswijzen toegezonden aan de personen en organisaties die een inspraakreactie hebben ingediend. Daarnaast worden deze stukken ook gepubliceerd op de site van de Regio Stedendriehoek. Op de site van de gemeente Apeldoorn wordt hiernaar verwezen.

De gemeenteraad behandelt het RPE tijdens de PMA waar insprekers de mogelijkheid krijgen in te spreken.

Aanvullend op bovenstaande procedure vindt er op 7 oktober 2025 een regionale informatieavond plaats voor raadsleden. Het doel van de avond is dat raadsleden zich op informele wijze kunnen verdiepen in mogelijkheden voor het maken van afwegingen en keuzes met betrekking tot de toekomstige energievoorziening in de gemeente. Deze avond wordt georganiseerd ter ondersteuning van de besluitvorming over het RPE.

9. Realisatie van het besluit

Indien de gemeenteraad het RPE ongewijzigd vaststelt, zal dit na besluitvorming door Gedeputeerde Staten begin 2026 worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts